

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
Direcția Națională Anticorupție

CABINET PROCUROR-ȘEF
Nr.1030/C/1498/III-13/2024

29.05.2024

Către,

CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
e-mail: PPU-Curia@curia.europa.eu

Cu privire la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de către Curtea de Apel Brașov, înregistrată sub nr. C-318/24 PPU, Breian, în temeiul art. 109 alin. 2 din Regulamentul de procedură al CJUE, formulăm

Observații scrise

Prin încheierea din 30.04.2024, Curtea de Apel Brașov a adresat Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:

1. Articolul 15 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, poate fi interpretat în sensul că hotărârea definitivă privind decizia autorității judiciare de executare de refuz a predării persoanei solicitate are autoritate de lucru judecat în fața unei alte autorități judiciare de executare dintr-un alt stat membru sau trebuie interpretat în sensul că nu se opune reiterării succesive a cererii de predare în baza aceluiași mandat european de arestare, atunci când elementele care au împiedicat executarea unui mandat european de arestare precedent au fost înlăturate sau atunci când decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu era conformă cu dreptul Uniunii, în măsura în care executarea unui nou mandat european de arestare nu ar conduce la o încălcare a articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584 și reiterarea cererii de predare ar avea un caracter proporțional, în acord cu interpretarea deciziei-cadru Decizia-cadru 2002/584 prin Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Marea Cameră, cauza C-158/21, Puig Gordi (punctul 141 și răspunsul la a șasea întrebare)?

2. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, raportat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, pot fi interpretate în sensul că autoritatea judiciară de executare nu poate refuza executarea unui mandat european de executare, atunci când, în cadrul verificării obligației de respectare a drepturilor omului în procedura de executare a unui mandat european de arestare, în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, sub aspectul cerinței unei instanțe instituite de lege, prevăzut de articolul 47 al doilea paragraf din cartă, au fost identificate neregularități privind depunerea jurământului de către membri ai completului de judecată din cadrul instanței de executare,

fără punerea în discuție a imixtiunii altor puteri publice în procesul de numire a judecătorilor?

3. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale pot fi interpretate în sensul că, într-o situație în care o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare susține că predarea sa către statul membru emitent ar determina nerespectarea dreptului său la un proces echitabil, existența unei decizii a Comisiei de Control a Fișierelor Interpol, care se referă direct la situația acestei persoane, nu poate justifica, în sine, refuzul autorității judiciare de executare de a executa mandatul european de arestare în cauză; dar o astfel de hotărâre poate, în schimb, să fie luată în considerare de către autoritatea judiciară respectivă, printre alte elemente, în vederea evaluării existenței unor deficiențe sistemice sau generale în ceea ce privește funcționarea sistemului jurisdicțional al statului membru în cauză sau a unor deficiențe care afectează protecția jurisdicțională a unui grup de persoane identificabil în mod obiectiv din care ar face parte persoana respectivă?

4. Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, poate fi interpretată în sensul că nu se opune reiterării cererii de predare a persoanei solicitate, în baza aceluiași mandat european de arestare, refuzat inițial de o instanță de executare a unui stat membru, în fața unei alte instanțe de executare dintr-un alt stat membru, atunci când autoritatea judiciară emitentă constată ea însăși că decizia anterioară de a refuza executarea mandatului european de arestare nu era conformă cu dreptul Uniunii, în funcție de practica judiciară existentă deja a Curții de Justiție sau doar ca urmare a sesizării Curții de Justiție cu o întrebare prealabilă privind interpretarea dreptului Uniunii aplicabil în acea cauză?

5. Principiul recunoașterii reciproce, prevăzut de articolul 1 alineatul 2 din Decizia-cadru 2002/584, precum și principiile încrederii reciproce și cooperării loiale, prevăzute în articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, coroborate cu necesitatea de a asigura o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor persoanelor implicate în procedură, toate prin raportare și la articolele 15 și 19 din Decizia-cadru 2002/584, permit autorităților judiciare din statul membru emitent (instanța emitentă printr-un reprezentant direct sau, la invitația acesteia din urmă, de către alte organe judiciare precum un magistrat de legătură, membrul național Eurojust sau procurorul din statul membru emitent) să participe în mod direct, prin formularea de cereri, propuneri de probe și în dezbaterile judiciare, în cadrul procedurilor judiciare de executare a mandatului european de arestare, desfășurate de către autoritatea judiciară de executare, precum și să exercite calea de atac împotriva deciziei privind refuzul predării, în măsura și în condițiile în care este prevăzută o astfel de cale de atac în dreptul intern al statului membru de executare, în baza și cu respectarea principiului echivalenței?

6. Articolul 17 paragraful (1) din TUE privind atribuțiile Comisiei, prin raportare la Decizia-cadru 2002/584, se pot interpreta în sensul că atribuțiile Comisiei privind promovarea interesului general al Uniunii cu luarea inițiativelor corespunzătoare în acest scop și atribuțiile privind asigurarea supravegherii aplicării dreptului Uniunii, pot fi exercitate în materia mandatului european de arestare și la sesizarea autorității judiciare emitente a mandatului european de arestare, în cazul în care aceasta consideră că, prin respingerea executării mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare, se afectează în mod grav principiile încrederii reciproce și cooperării loiale, în vederea luării de către Comisie a măsurilor pe care aceasta din urmă le apreciază ca fiind necesare potrivit acestor atribuții și în deplină independență?

7. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, coroborat cu articolul 4 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii

Europene cu privire la interzicerea unor tratamente inumane sau degradante, trebuie interpretate în sensul că, în analiza condițiilor de detenție din statul membru emitent, pe de o parte, autoritatea judiciară de executare nu poate refuza executarea mandatului european de arestare în baza unor informații care nu au fost aduse la cunoștința autorității judiciare emitente și față de care aceasta nu a avut ocazia să ofere informații suplimentare în sensul articolului 15 alineatul (2) și (3) din Decizia-cadru, iar pe de altă parte, autoritatea judiciară de executare nu poate aplica un standard mai ridicat decât cel prevăzut de Cartă și fără cerințe de detenție precum stabilirea unui „plan exact de executare a pedepsei”, „criterii precise pentru stabilirea unui anumit regim de executare” și garanții împotriva discriminării datorate unei „poziții deosebit de unice și delicate”?

Obiectul litigiului. Faptele pertinente. Procedura internă.

Prin sentința penală nr. 39/F, pronunțată la data de 27 iunie 2019, de către Curtea de Apel Brașov – Secția penală, astfel cum a rămas definitivă prin decizia penală nr. 382/A, pronunțată la data 17 decembrie 2020, de către Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală, s-a dispus condamnarea, printre alții, a inculpatului Paul Philip Al României, la o pedeapsă rezultantă de 3 ani și 4 luni închisoare, cu executarea acesteia în regim de detenție efectivă, pentru săvârșirea unor infracțiuni de cumpărare de influență și complicitate la infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice, dacă funcționarul a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, cu consecințe deosebit de grave, dosarul fiind instrumentat în faza de urmărire penală de către Direcția Națională Anticorupție – Serviciul Teritorial Brașov, structura specializată din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în combaterea infracțiunilor de corupție.

În cauză a fost reținută gravitatea deosebită a faptelor penale săvârșite de persoana solicitată, care constituie infracțiuni de mare corupție și participarea la abuzuri de funcție ale funcționarilor publici în propriul interes, prin antrenarea unui număr mare de persoane cu funcții publice în stat (conducători de instituții publice și membrii unor comisii speciale din administrația publică) și a unor reprezentanți mass-media pentru implicarea directă a presei în activitatea infracțională, precum și vehicularea numelor unor persoane cu cele mai înalte funcții în puterea executivă (fiind amintite numele a doi prim-miniștrii) și din puterea judecătorească (judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție), afectând situația juridică a unor imobile deosebit de importante (clădiri și terenuri de mari dimensiuni și valoare), cu prejudicii de peste 150.000.000 (o sută cincizeci de milioane) de euro.

La individualizarea judiciară a pedepsei au fost luate considerare în mod expres propriile declarații ale persoanei condamnate, Înalta Curte reținând, ca o circumstanță *atenuată* judiciară, că „prin declarațiile date în cauză, inculpatul Al României Paul a contribuit la devoalarea grupului infracțional organizat și a modului în care acesta a funcționat”.

Urmare a rămânerii definitive a hotărârii de condamnare la 17 decembrie 2020, a fost emis mandatul european de arestare nr. 1/18 decembrie 2020 de către Curtea de Apel Brașov – Biroul executări penale.

La data de 28 iunie 2022, persoana căutată a fost arestată în Franța, la Paris, solicitându-se predarea acesteia de către Curtea de Apel Paris.

În cadrul procedurii de predare, prin hotărârea pronunțată de Curtea de Apel Paris (Franța) la data de 29 noiembrie 2023, în dosarul nr. 2022/03914, a fost refuzată predarea persoanei solicitate către autoritățile judiciare din România. Pentru a dispune în acest sens, Curtea de Apel Paris, ca autoritate judiciară de executare, după cum rezultă din încheierea curții de Apel Brașov, a reținut, în esență, următoarele:

„Pornind de la prevederile articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584 a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299 (în continuare, *decizia-cadru*), potrivit căroră, în executarea mandatului european de arestare subzistă „*obligația de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale*,

astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 din Tratatul privind Uniunea European”, instanța de executare din Franța a analizat riscul încălcării articolului 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (în continuare, carta), cu privire la dreptul la un proces echitabil, sub aspectul cerinței unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege.

În analiza acestui risc de încălcare a dreptului la un proces echitabil, instanța de executare a procedat la aplicarea testului în două etape, cu privire la existența, mai întâi, a unor deficiente sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența sistemului judiciar din statul emitent, iar mai apoi, a aplicat aceste deficiențe regăsite la cazul concret în litigiu, invocând jurisprudența Curții de Justiție (Hotărârea Curții de justiție, Marea Cameră, din 22 februarie 2022, în cauzele conexe X C-562/21 PPU și Y C-563/21 PPU; Hotărârea din 17 decembrie 2002, Marea Cameră, Ooenbaar Ministerie, Independența autorității judiciare emitente, C-354/20 PPU și C-412/20 PPU).”

Pentru a reține acestea, instanța de executare a avut în vedere, în esență, susținutele neregularități sistemice privind lipsa dovezii depunerii jurământului de către magistrații din statul membru emitent, care s-ar fi răsfrânt în cazul a doi dintre cei trei membri ai completului de judecată (neregăsirea dovezii depunerii jurământului de către judecătorul I.M.M. și nevalabilitatea depunerii jurământului ca procuror de către judecătoarea F.D.).

În prima etapă, cu privire la „existența unor disfuncționalități sistemice legate de numire în sistemul judiciar din România”, instanța de executare a reținut că „împrejurarea potrivit căreia locul de păstrare a procesului-verbal de depunere a jurământului – singurul document în măsură să facă dovada îndeplinirii acestei formalități substanțiale – rămâne incertă, în cadrul unor instituții care nu sunt neapărat determinate, este nu numai sistemică, inerentă statutului sistemului judiciar românesc la data de 24 aprilie 2014, ci și de natură să ridice îndoieli cu privire la componența reglementară a instanțelor din România... Depunerea jurământului, întrucât afectează angajamentul judecătorilor de a-și respecta obligațiile etice și conferă puterea de a face, în numele statului, justiție a cărei executare silită poate fi urmărită ulterior, constituie o garanție esențială a procesului de numire a judecătorilor și, prin aceasta, contribuie la legitimitatea sistemului judiciar și la încrederea cetățenilor în sensul jurisprudenței menționate mai sus a CJUE. Această deficiență sistemică a uneia dintre componentele dreptului la o instanță independentă și imparțială creează un risc real de încălcare a acestui drept în România și se bazează pe o informație fiabilă, comunicată de autoritatea judiciară a statului membru emitent, obiectivă și precisă, întrucât emană în special de la Consiliul Superior al Magistraturii din România, și actuală, întrucât datează din acest an și era deja valabilă la data pronunțării hotărârii de condamnare în 2020”.

Cu privire la susținerea existenței unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența sistemului judiciar din statul emitent, apreciem că instanța de executare a mandatului, Curtea de Apel Paris, *nu a ținut cont de datele comunicate oficial de către Comisia Europeană*, organism împuternicit tocmai cu verificarea acestor aspecte.

Astfel, în raportul său din iunie 2021, Comisia a salutat progresele înregistrate de România în direcția încheierii rapide a mecanismului de cooperare și de verificare. Comisia a ținut seama în special de noul impuls pe care România l-a dat reformelor și de eforturile depuse în vederea inversării regreselor din perioada 2017-2019. Comisia a constatat că s-au înregistrat progrese în ceea ce privește toate recomandările rămase, multe dintre acestea urmând să fie îndeplinite în cazul în care progresele rămân constante.

Raportul Comisiei din noiembrie 2022 a stabilit că progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare au fost suficiente pentru a îndeplini angajamentele asumate de România la momentul aderării sale la Uniune și că toate cele patru obiective de referință stabilite în Decizia 2006/928/CE și clarificate prin cele douăsprezece recomandări din raportul din ianuarie 2017 și cele opt recomandări suplimentare din raportul din noiembrie 2018 au fost îndeplinite în mod satisfăcător. Comisia a luat act, în special, de progresele înregistrate de România în ceea ce privește consolidarea independenței și a eficacității

sistemului judiciar printr-o revizuire cuprinzătoare a sistemului judiciar. Au fost adoptate noi legi privind justiția, care au adus schimbări importante în ceea ce privește organizarea carierei și regimurile de răspundere pentru magistrați, numirea în funcție, revocarea din funcție și competențele procurorilor de rang înalt și guvernanta Inspecției Judiciare. Comisia a luat act, de asemenea, de progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei naționale anticorupție și de rezultatele pozitive în ceea ce privește investigarea și sancționarea actelor de corupție la nivel înalt. Aceasta a remarcat, de asemenea, că instituțiile responsabile cu aplicarea normelor privind integritatea și conflictele de interese, precum și cu gestionarea și recuperarea activelor provenite din săvârșirea de infracțiuni au funcționat în mod eficace.

Urmare a acestor constatări, prin Decizia UE a Comisiei Europene nr. 2023/1786 din 15.09.2023 s-a dispus abrogarea Deciziei 2006/928/CE de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, astfel încât argumentul legat de identificarea unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența sistemului judiciar din statul emitent nu este sustenabil.

În a doua etapă a raționamentului, constând într-o examinare concretă a consecințelor acestor nereguli la nivelul instanțelor din statul membru emitent competente să judece procedura căreia i se supune persoana reclamată în acest stat membru, s-a menționat că „această deficiență sistemică a avut un impact asupra procedurii penale împotriva lui Paul Philippe AL ROMÂNIEI, în special în ceea ce privește componența Înaltei Curți de Casație și Justiție la ședința care a dus la pronunțarea deciziei de condamnare din 17 decembrie 2020”.

Cu privire la eventualele nereguli legate de procedura de depunere a jurământului presupus a fi identificată în ceea ce privește doi membri ai completului de judecată care a pronunțat hotărârea definitivă, Curtea de Apel din Paris a procedat la interpretarea normelor de drept din statul solicitant relativ la sancțiunea ce ar interveni pentru omisiunea de a depune jurământul, apreciind că această ar consta în nulitatea actelor îndeplinite de respectivul magistrat.

Apreciem că o astfel de interpretare nu este conformă normelor de drept din statul solicitant, întrucât, în dreptul intern, conform dispozițiilor art. 282 Cod procedură penală, o eventuală asemenea neregulă s-ar putea circumscrie doar unei nulități relative.

De altfel, situația juridică a doamnei judecător F.D. a făcut obiectul unei contestații în anulare, întemeiată pe dispozițiile art. 426 alin. 1 lit. d Cod procedură penală, în care s-a pronunțat decizia penală nr. 125/A/22 aprilie 2021, în care Înalta Curte de Casație și Justiție (în compunere de alți 3 magistrați) a arătat că:

„Prin raportare la toate aceste considerente, instanța investită cu soluționarea prezentei contestații în anulare consideră că analiza chestiunii depunerii sau nu a jurământului de judecător de către unul dintre membrii completului de judecată care a soluționat cauza în apel nu prezintă nici o relevanță, în condițiile în care în mod evident magistratul nu pierde funcția în care a fost numit în condițiile legii prin decret, iar actele pe care acesta le îndeplinește pot fi eventual lovite de nulitate relativă, în condițiile art. 282 C.proc.pen., dar această nulitate nu poate fi analizată în cadrul prezentei căi extraordinare de atac.

Chiar dacă contestatorii au analizat în mod amplu în cererea formulată prevederile legale vizând condițiile în care un membru al completului de judecată a trecut din funcția de magistrat procuror în aceea de magistrat judecător, susținând că acesta era obligat să depună jurământul prevăzut de art. 34 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 după numirea în funcția de judecător, Înalta Curte consideră că toate aceste elemente nu au nici o relevanță în prezenta cauză, în condițiile în care legea nu sancționează în mod expres cu nulitatea absolută actele întocmite de către magistrat anterior depunerii jurământului, cum era cazul în vechea reglementare, iar nulitatea relativă trebuia invocată în fața instanței investite cu soluționarea apelului, nefiind posibilă analiza acesteia în calea extraordinară de atac a contestației în anulare.”

Iar situația juridică a domnului judecător I.M.M. a fost clarificată ulterior pronunțării hotărârii de refuz a Curții de Apel Paris din data de 29 noiembrie 2023, prin formularea la data

de 11 decembrie 2023 a unei declarații pe proprie răspundere referitoare la depunerea jurământului odată cu numirea sa în funcție, în luna octombrie 1995.

În sfârșit, instanța de executare din Franța a avut în vedere Hotărârea Comisiei de Control a Dosarelor Interpol – Camera de cereri, luată în cadrul celei de-a 123-a sesiuni din 30 ianuarie - 03 februarie 2023, prin care s-a decis că datele referitoare la Paul Philippe AL ROMÂNIEI nu sunt conforme cu normele Interpol și trebuie șterse din fișierele Interpol, cu motivarea că există „*preocupări serioase cu privire la existența unor elemente politice în contextul general și cu privire la respectarea de către procedură a principiilor drepturilor omului*” (punctul 33).

Cu privire la această hotărâre, învederăm faptul că potrivit Constituției Interpol, această instituție este o structură internațională de cooperare polițienească, ce are atribuții strict administrative, fără a fi un organism judiciar, astfel încât deciziile acesteia nu pot avea caracter obligatoriu pentru o instanță de judecată.

Ulterior, autoritatea judiciară malteză, a respins și ea solicitarea de executare a mandatului european de arestare, în temeiul art. 4 din Cartă și art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.¹

Admisibilitatea cererii de decizie preliminară

Apreciem că, în prezenta cauză, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate consacrate în jurisprudența Curții, organul de trimitere are caracterul unei instanțe în sensul art. 267 TFUE.

Jurisprudența Curții în materia cererilor preliminare a reliefat unele criterii pe care trebuie să le îndeplinească o instanță națională pentru a putea accede la această procedură, anume: instanța trebuie să fie dintr-un stat membru al Uniunii Europene, să fie instituită prin lege, având caracter permanent și independent, să aplice reguli de drept, competența acesteia să fie obligatorie, să aplice o procedură contradictorie și să pronunțe o decizie cu caracter jurisdicțional.

Cu toate acestea, având caracter de excepție, Curtea de Justiție a acceptat chiar o cerere preliminară de la o instanță de pe teritoriul unui stat care nu este membru al UE, astfel că the Deputy High Bailiffs Court din Insula Man a fost considerată competentă în această chestiune².

Analiza caracterului obligatoriu al competenței instanței de trimitere a vizat și instanțele arbitrate, punându-și întrebarea dacă pot fi considerate acestea „instanțe” în sensul art. 267 TFUE.

Hotărârea de referință în această situație, în care părțile se supun instanței arbitrale în temeiul unei obligații contractuale, nu legale, este cea din Cauza 102/81, Nordsee. Curtea a statuat că instanțele arbitrale convenționale nu pot fi „instanțe” în sensul art. 267 TFUE, însă instanțele arbitrale care statuează în echitate, nu după norme de drept, pot fi „instanțe” în sensul care ne interesează, *dacă sunt ținute să respecte și să aplice regulile de drept comunitar*.

Conform normelor procedurale ale statului solicitant, *procesul penal* are patru faze: urmărirea penală, camera preliminară, judecata și *punerea în executare a hotărârilor penale de condamnare rămase definitive*.

Astfel, în ceea ce privește competența judecătorului instanței de trimitere în cauza principală (judecătorul delegat cu executarea hotărârilor penale din cadrul Curții de Apel Brașov), trebuie precizat că întrebările preliminare în cauză sunt formulate în cadrul unui proces penal aflat în faza de executare a hotărârii penale definitive, în care competența pentru emiterea unui mandat european aparține, potrivit dreptului intern, judecătorului delegat cu executarea hotărârilor penale din cadrul instanței de executare a hotărârii definitive (instanța care a judecat cauza pe fond în primă instanță), conform articolului 554 din Codul de procedură penală, articolului 89 alineatul 4 litera a) și b) din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară în

¹ COURT OF MAGISTRATES (MALTA) AS A COURT OF CRIMINAL INQUIRY, The Police vs Paul-Philippe AL-ROMANIEI.

² C. Toader, *Protecția de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a drepturilor conferite de dreptul Uniunii Europene. Cazul special al răspunsurilor la întrebările trimise de instanțele statelor membre*. În onorem Corneliu Birsan, ed. Hamangiu, București, 2013, p. 782.

materie penală, republicată și articolul 25 alineatul 1 litera j) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Prin raportare la dispozițiile enunțate mai sus, judecătorul instanței de executare a hotărârii definitive exercită în acest cadru o *funcție jurisdicțională*, fiind îndrituit să pronunțe o încheiere care poate fi atacată într-un termen stabilit de lege la *instanța* ierarhic superioară, acesta fiind un argument în plus în ceea ce privește condițiile de admisibilitate.

Judecătorul delegat, responsabil cu faza de executare a pedepsei, își exercită atribuțiile privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești în deplină independență și imparțialitate, supunându-se doar legii și îndeplinește exigența noțiunii de instanță, cu atât mai mult cu cât, în astfel de cauze, aplică dispozițiile dreptului comunitar.

Totodată, decizia preliminară este necesară, întrebările preliminare sunt pertinente, răspunsul este necesar pentru interpretarea dispozițiilor din dreptul Uniunii aplicabile în cauză, în vederea continuării procedurilor de executare a mandatului european de arestare în baza deciziei-cadru, cu referire la posibilitatea emiterii unui nou mandat european de arestare, în ipoteza în care se apreciază că refuzul executării mandatului precedent a fost neconform cu dreptul Uniunii. Acestea corespund, așadar, unei nevoi obiective pentru hotărârea pe care instanța de trimitere trebuie să o pronunțe.

Premisele care au determinat instanța de trimitere să formuleze cererea de decizie preliminară:

La data de 28 aprilie 2024, persoana căutată a fost depistată în Malta. După comunicarea mandatului european de arestare nr. 1/18 decembrie 2020 către autoritatea judiciară de executare pentru reiterarea acestuia în scopul predării persoanei solicitate, *persoana solicitată a fost arestată la data de 29 aprilie în vederea predării autorității judiciare emitente*. Printr-o comunicare din aceeași dată, autoritatea judiciară de executare din Malta a cerut informații suplimentare, precizând că persoana solicitată a invocat hotărârea de refuz de predare a autorității judiciare de executare a Curții de Apel din Paris.

Opinia cu privire la prima întrebare a instanței naționale de trimitere

1. Articolul 15 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, poate fi interpretat în sensul că hotărârea definitivă privind decizia autorității judiciare de executare de refuz a predării persoanei solicitate are autoritate de lucru judecat în fața unei alte autorități judiciare de executare dintr-un alt stat membru sau trebuie interpretat în sensul că nu se opune reiterării succesive a cererii de predare în baza aceluiași mandat european de arestare, atunci când elementele care au împiedicat executarea unui mandat european de arestare precedent au fost înlăturate sau atunci când decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu era conformă cu dreptul Uniunii, în măsura în care executarea unui nou mandat european de arestare nu ar conduce la o încălcare a articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584 și reiterarea cererii de predare ar avea un caracter proporțional, în acord cu interpretarea deciziei-cadru Decizia-cadru 2002/584 prin Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Marea Cameră, cauza C-158/21, Puig Gordi (punctul 141 și răspunsul la a șasea întrebare)?

Referitor la această întrebare, învederăm faptul că, în jurisprudența Curții de Justiție, s-a reținut că „Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, trebuie interpretată în sensul că nu se opune emiterii mai multor mandate europene de arestare succesive împotriva unei persoane căutate în vederea obținerii predării sale de către un stat membru după ce executarea unui prim mandat european de arestare care viza această persoană a fost refuzată de statul membru respectiv, în măsura în care executarea unui nou mandat european de arestare nu ar conduce la o încălcare a articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată, și emiteria acestui din urmă mandat european de arestare ar avea un caracter proporțional” (*Hotărârea din 14 septembrie 2023, cauza C-71/21, paragraful 43,*

răspunsul la prima întrebare; Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Marea Cameră, cauza C-158/21, Puig Gordi, răspunsul la a șasea întrebare preliminară).

În aceste decizii, Curtea de Justiție a reținut, în esență, că „o astfel de emitere se poate dovedi necesară, în special după ce elementele care au împiedicat executarea unui mandat european de arestare precedent au fost înlăturate sau, *atunci când decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu era conformă cu dreptul Uniunii*, pentru a încheia procedura de predare a unei persoane căutate și pentru a favoriza astfel, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 137 din concluzii, realizarea obiectivului de combatere a impunității urmărit de această decizie-cadru” (Hotărârea din 31 ianuarie 2023, punctul 141).

Totodată, din conținutul acestor hotărâri rezultă că jurisprudența Curții de Justiție impune, în vederea emiterii unui nou mandat european de arestare, dincolo de analiza proporționalității unei astfel de măsuri, două condiții:

Pe de o parte, se desprinde condiția ca *elementele care au împiedicat executarea unui mandat european de arestare precedent să fi fost înlăturate*, iar pe de altă parte, rezultă condiția de a se aprecia că *decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu era conformă cu dreptul Uniunii*.

Este evident că cele două condiții au *caracter alternativ*, fiind suficient doar ca una dintre ele să fie considerată îndeplinită, aspect care rezultă atât dintr-un argument de interpretare literală a textului hotărârii preliminare, fiind folosită conjuncția „sau” între acestea, dar și dintr-un argument rațional de fond din care reiese caracterul lor autonom.

Așadar, neconformitatea cu dreptul Uniunii a refuzului de a executa un mandat european de arestare poate sta singură ca temei pentru emiterea unui nou mandat, indiferent dacă impedimentele constatate de către autoritatea judiciară de executare, prin ipoteză neconforme, au fost sau nu înlăturate.

Situația juridică din prezenta cauză, referitoare la reiterarea cererii de predare în baza aceluiași mandat european de arestare în fața altei autorități judiciare de executare din alt stat membru, nu este diferită de situația expusă în Hotărârea menționată (C-158/21), referitoare la posibilitatea emiterii unui nou mandat european de arestare față de aceeași persoană în atenția aceluiași stat de executare a cărei autoritate judiciară a refuzat mandatul precedent.

Mai mult, în Hotărârea pronunțată în cauza C-71/21, s-a statuat că executarea unui mandat european de arestare de către un stat membru nu poate fi refuzată pentru simplul motiv că un alt stat membru a refuzat executarea prin mandat de arestare emis împotriva aceleiași persoane și pentru aceleași fapte de același stat membru.

În această ipoteză, răspunsul la prima întrebare ar trebui să fie în sensul că articolul 15 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, poate fi interpretat în sensul că nu se opune reiterării succesive a cererii de predare în baza aceluiași mandat european de arestare, atunci când elementele care au împiedicat executarea unui mandat european de arestare precedent au fost înlăturate sau atunci când decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu era conformă cu dreptul Uniunii, în măsura în care executarea unui nou mandat european de arestare nu ar conduce la o încălcare a articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată, și reiterarea cererii de predare ar avea un caracter proporțional, în acord cu interpretarea deciziei-cadru prin Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Marea Cameră, cauza C-158/21, Puig Gordi (punctul 141 și răspunsul la a șasea întrebare).

Cu privire la a doua întrebare

2. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, raportat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, pot fi interpretate în sensul că autoritatea judiciară de executare nu poate refuza executarea unui mandat european de executare, atunci când, în cadrul verificării obligației de respectare a drepturilor omului în procedura de executare a unui mandat european de arestare, în ceea ce privește dreptul la un proces

echitabil, sub aspectul cerinței unei instanțe instituite de lege, prevăzut de articolul 47 al doilea paragraf din Cartă, au fost identificate neregularități privind depunerea jurământului de către membri ai completului de judecată din cadrul instanței de executare, fără punerea în discuție a imixtiunii altor puteri publice în procesul de numire a judecătorilor?

Prin formularea celei de-a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se explice interpretarea prevederilor Deciziei-cadru privind obligația de respectare de către autoritatea judiciară de executare a drepturilor fundamentale a persoanei solicitate, în ipoteza particulară în prezenta cauză, privind corecta interpretare a „dreptului la un proces echitabil” sub aspectul cerinței unei „instanțe instituite de lege”.

În acest context, pentru a demonstra că decizia de a refuza executarea mandatului european de arestare respectiv nu a fost conformă cu dreptul Uniunii, instanța de trimitere a procedat la analiza acesteia, în acord cu standardele în materie din dreptul Uniunii.

Trebuie observat că, instanța de executare din Franța a constatat existența unui risc real de încălcare, în statul membru emitent, a dreptului fundamental la un proces echitabil garantat la articolul 47 al doilea paragraf din Cartă, sub aspectul cerinței privind *instanța instituită prin lege*, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate în acest stat membru, care au fost regăsite în cazul persoanei solicitate.

Instanța de executare franceză a avut în vedere, în concret, „neregularități sistemice privind depunerea jurământului de către magistrații din statul membru emitent”, care s-au răsfrânt în cazul a doi dintre cei trei membri ai completului de judecată (neregăsirea dovezii depunerii jurământului de către un membru și nevalabilitatea depunerii jurământului ca procuror de către un alt membru judecător al aceluiași complet de judecată).

Or, în acord cu opinia instanței emitente de trimitere, *dreptul Uniunii nu permite o astfel de interpretare a noțiunii autonome a instanței imparțiale și independente, instituite prin lege, din articolul 47 paragraful 2 din Cartă.*

Astfel, în ceea ce privește verificarea respectării drepturilor omului în procedura de executare mandatului european de arestare, Curtea de Justiție a susținut în mod explicit că, doar în circumstanțe excepționale, o autoritate judiciară de executare trebuie să se abțină de la punerea în aplicare a unui mandat european de arestare, și numai dacă constată că există, pentru persoana pentru care a fost emis, *inter alia*, un risc real de încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil.³

Într-un astfel de caz, autoritatea judiciară de executare poate dispune, așa cum a procedat și instanța de executare în prezenta cauză, o evaluare în două etape, privind, mai întâi, existența unui astfel risc general și sistemic în statul emitent și, mai apoi, existența unui risc specific concret pentru persoana în cauză, ambele etape deopotrivă obligatorii, în care sarcina probei aparține persoanei solicitate.

Cu toate acestea, apreciem că jurisprudența în materie a Curții de Justiție cu privire la noțiunea de „instanță instituită de lege” și prin care a statuat că „independența unei instanțe, în sensul acestei dispoziții, se măsoară, printre altele, prin modul în care au fost numiți membrii acesteia” (Hotărârea din 6 octombrie 2021, Marea Cameră, cauza C-487/19, punctul 125 precum și jurisprudența citată) invocată de instanța de executare, nu este incidentă în prezenta cauză, nefiind vorba de imixtiunea altor puteri publice în numirea judecătorilor.

Or, analizând eventuala existență a riscului de încălcare a drepturilor fundamentale, apreciem că instanța de executare nu poate aplica un standard național de protecție mai înalt decât cel prevăzut de Cartă.

Interpretarea dreptului la un proces echitabil, consacrat de articolul 47 paragraful 2 din Cartă, nu se poate face decât în corespondență cu articolul 6 paragraful 1 din Convenția

³ Hotărârea Curții de Justiție din 25 iulie 2018, Marea Cameră, LM, C-216/18 PPU, *Ministrul Justiției și Egalității - Deficiențe în sistemul de justiție*, punctele 36, 37; Hotărârea Curții de Justiție din 23 februarie 2022, Marea Cameră, cauzele conexe X C-562/21 PPU și Y, C-563/21 PPU, *Openbaar Ministerie. Tribunal stabilit de lege în statul membru emitent*, punctul 57.

Europeană a Dreptului Omului, conform art. 52 paragraful 3 din Cartă, potrivit căruia, „în măsura în care prezenta Cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată”.

Așadar, apare strict necesar analizarea *jurisprudenței în materie a Curții Europene a Dreptului Omului privind noțiunea unei instanțe autonome instituite prin lege*.

Astfel, în cauza *Adrian Năstase contra României*, Curtea europeană a respins ca vădit nefondată o critică similară cauzei de față, într-o cauză în care reclamantul s-a plâns nu doar de lipsa jurământului depus ca judecător de către un fost procuror, actual membru al completului de judecată, ci chiar de inexistența unui decret al Președintelui României de numire în funcția de judecător al acestui membru al completului de judecată (caz în care, prin ipoteză, jurământul ca judecător lipsește).

În acest sens, Curtea europeană a respins astfel argumentul reclamantului, judecat tot într-o cauză de corupție și având cele înalte funcții publice în stat (fost prim-ministru și președinte al unui partid politic aflat la guvernare), cu privire la astfel de critici și a concluzionat că „nu are nicio îndoială că Înalta Curte este o „instanță instituită prin lege”, în condițiile în care reclamantul cunoștea această situație și a putut să o supună atenției instanțelor interne.”⁴

De asemenea, într-o altă cauză contra României, Curtea europeană a respins ca vădit nefondate și alte astfel de critici privind cerința unei „instanțe instituite prin lege”, cu privire la modalitatea de numire a unui judecător în completul de judecată, făcând trimitere la o practică constantă în materie, prin care s-a subliniat că noțiunea autonomă a unei „instanțe stabilite prin lege” are scopul „de a se asigura că organizarea sistemului judiciar într-o societate democratică nu este lăsată la discreția executivului și că această chestiune este reglementată de un act al Parlamentului”.⁵

Prin urmare, vă rugăm să observați că, astfel de critici, care au fost supuse atenției Curții Europene a Drepturilor Omului, au vizat, în mod concret, printre altele, inclusiv completurile din care făcea parte și persoana unuia dintre judecătorii din prezenta cauză penală, respectiv judecătorul I. M. M. (față de care nu s-a regăsit în cauza de față dovada depunerii jurământului).

De altfel, în același sens este și *jurisprudența Curții de Justiție cu privire la incidența neregularității în procedura de numire în cauză a judecătorilor asupra dreptului părților la o instanță constituită în prealabil prin lege*.⁶

Nu în ultimul rând, apreciem că, din jurisprudența instanțelor europene rezultă, fără echivoc, că nu orice neregularitate în procesul de numire a judecătorilor, precum lipsa dovedirii jurământului profesional al unui judecător, ar putea să conducă la lipsa cerinței unei instanțe instituite de lege, ci doar viciile de o gravitate deosebită care ating și trăsăturile de imparțialitate și independență ale instanței de judecată – ca cele mai importante valori care stau la baza funcționării eficiente a democrațiilor.⁷

De altfel, trebuie subliniat că prin Raportul din 22.11.2022 privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (emis la mai bine de 5 luni de la momentul publicării Deciziei nr. 358/2022 a Curții Constituționale), Comisia Europeană a apreciat că “*progresele realizate de România în cadrul MCV sunt suficiente pentru a îndeplini angajamentele asumate de România la momentul aderării sale la UE*” și a recomandat ridicarea Mecanismului de Cooperare și Verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, acesta fiind închis oficial la data de 15.09.2023.

Față de cele expuse, *refuzul instanței de executare privind predarea persoanei solicitate pare să nu fie în conformitate cu dreptul Uniunii*, având în vedere că autoritatea judiciară de executare a aplicat un alt standard privind dreptul la un proces echitabil decât cel prevăzut de

⁴ Hotărârea din 18 noiembrie 2014, *Adrian Năstase contra României*, paragrafele 69-73.

⁵ Hotărârea din 6 septembrie 2022, *Daniela Năstase și Adrian Năstase contra României*, paragrafele 114-126.

⁶ Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 9 ianuarie 2024(*) în cauzele conexe C-181/21 și C-269/21.

⁷ Hotărârea CTEDO din 9 ianuarie 2013, *Oleksandr Volkov c. Ucrainei*, punctul 199.

Cartă în articolul 47 paragraful al doilea, interpretat prin raportare la articolul 6 paragraful întâi din Convenție.⁸

În consens cu opinia instanței de trimitere, apreciem că trebuie să se răspundă la cea de-a doua întrebare preliminară în sensul că,

Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, raportat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretate în sensul că autoritatea judiciară de executare nu poate refuza executarea unui mandat european de executare, atunci când, în cadrul verificării obligației de respectare a drepturilor omului în procedura de executare a unui mandat european de arestare, în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, sub aspectul cerinței unei instanțe instituite de lege, prevăzut de articolul 47 al doilea paragraf din cartă, au fost identificate neregularități privind depunerea jurământului de către membri ai completului de judecată din cadrul instanței de executare, precum lipsa posibilității dovedirii acestuia, fără punerea în discuție a imixtiunii altor puteri publice în procesul de numire a judecătorilor.

Cu privire la a treia întrebare

3. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din Carta Drepturilor Fundamentale poate fi interpretat în sensul că, într-o situație în care o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare susține că predarea sa către statul membru emitent ar determina nerespectarea dreptului său la un proces echitabil, existența unei decizii a Comisiei de Control a Fișierelor Interpol, care se referă direct la situația acestei persoane, nu poate justifica, în sine, refuzul autorității judiciare de executare de a executa mandatul european de arestare în cauză; dar o astfel de hotărâre poate, în schimb, să fie luată în considerare de către autoritatea judiciară respectivă, printre alte elemente, în vederea evaluării existenței unor deficiențe sistemice sau generale în ceea ce privește funcționarea sistemului jurisdicțional al statului membru în cauză sau a unor deficiențe care afectează protecția jurisdicțională a unui grup de persoane identificabil în mod obiectiv din care ar face parte persoana respectivă?

Prin această întrebare preliminară, instanța de trimitere apreciază că este necesar să se stabilească dacă și în ce măsură poate fi luată în considerare la soluționarea cererii de executare a mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare a deciziilor altor organe nejudiciare privind aceeași situație juridică, precum o decizie a Comisiei de Control a Fișierelor Interpol.

Din actele dosarului rezultă că, în prezenta cauză, prin *Decizia Comisiei de Control a Fișierelor Interpol* – Camera pentru cereri, pronunțată în sesiunea din 30 ianuarie 2023 – 3 februarie 2023, cu nr. *Ref. CCF/123/R1358.21*, s-a decis ștergerea difuziunii de urmărire internațională din baza de date Interpol a persoanei căutate, cu motivarea că datele privind pe aceasta nu respectă reglementările Interpol privind procesarea datelor personale.

Decizia Comisiei de Control a fost avută în vedere, *inter alia*, la refuzul executării mandatului european de arestare, autoritatea judiciară franceză reținând că aceasta subliniază existența „unor preocupări serioase cu privire la existența unor elemente politice în contextul general și cu privire la respectarea de către procedură a principiilor drepturilor omului”.

Obiectivele Organizației Internaționale de Poliție Criminală – Interpol, care este o structură la nivel mondial de cooperare internațională, sunt, potrivit articolului 2 din Constituția Interpol, asigurarea asistenței reciproce cât mai largi între toate autoritățile de poliție judiciară, în limitele legilor existente în diferitele țări și în spiritul „Declarației Universale a Drepturilor Omului”.

În cadrul organizației funcționează, în baza 35 din Constituție și potrivit unui statut propriu, Comisia de control al dosarelor, formată din două camere (Cameră de supraveghere și

⁸ Hotărârea din 26 februarie 2013, Marea Cameră, *Melloni*, cauza C-399/11, punctul 60.

de consiliere și Camera pentru cereri), care este un organism independent ce se asigură că prelucrarea informațiilor cu caracter personal de către Organizație este în conformitate cu reglementările pe care Organizația le stabilește în acest domeniu.

Având în vedere regimul juridic al acestei instituții, rezultă, fără îndoială, că Comisia de control al dosarelor - Camera pentru cereri nu este un organism judiciar, de natura unei instanțe internaționale, ci este o structură de cooperare polițienească, cu caracter pur administrativ, ale cărei decizii, oricare ar fi acestea, nu pot fi obligatorii pentru instanțele judecătorești, putând fi luate în considerare, ca orice alt înscris într-un proces judiciar.

Prin urmare, în ceea ce privește efectele juridice ale unei asemenea decizii în procedura de executare a unui mandat european de arestare, *se poate aprecia că decizia Comisiei Interpol nu pot avea un caracter determinat, ci numai subsidiar*, astfel cum reiese din Cauza Puig Gordi, potrivit căreia, o astfel de soluție a unui structuri internaționale (organ administrativ/nejudiciar, de nivel internațional, compus din membri experți independenți) poate fi luată în considerare, fără însă a avea caracter determinant, la soluționarea cererii de executare a unui mandat european de arestare.⁹

Cu privire la a patra întrebare

4. Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, poate fi interpretată în sensul că nu se opune reiterării cererii de predare a persoanei solicitate, în baza aceluiași mandat european de arestare, refuzat inițial de o instanță de executare a unui stat membru, în fața unei alte instanțe de executare dintr-un alt stat membru, atunci când autoritatea judiciară emitentă constată ea însăși că decizia anterioară de a refuza executarea mandatului european de arestare nu era conformă cu dreptul Uniunii, în funcție de practica judiciară existentă deja a Curții de Justiție sau doar ca urmare a sesizării Curții de Justiție cu o întrebarea prealabilă privind interpretarea dreptului Uniunii aplicabil în acea cauză?

Prin această întrebare, instanța de trimitere consideră necesar să se stabilească dacă neconformitatea cu dreptul Uniunii a refuzului executării mandatului precedent se poate stabili de către autoritatea judiciară emitentă prin raportare la dreptul Uniunii în funcție de practica judiciară existentă a Curții de Justiție sau doar ca urmare a sesizării Curții de Justiție cu o întrebarea prealabilă privind interpretarea dreptului Uniunii aplicabil în acea cauză.

Premisa de la care pleacă, în acest caz, instanța de trimitere, este că, motivele acestui refuz, asupra cărora instanța de executare a statuat în mod definitiv, sunt neconforme cu dreptul Uniunii, iar eventuala „autoritatea de lucru judecat” a hotărârii de refuz a instanței de executare s-ar putea opune reiterării cererii de predare sau emiterii unui nou mandat european de arestare.¹⁰

Cu toate acestea, caracterul neconform cu dreptul Uniunii al soluției instanței de executare, apreciat ca atare de către instanța de emitere, nu trebuie să împiedice reiterarea cererii de predare a persoanei solicitate sau emiteria unui nou mandat european de arestare, având în vedere necesitatea executării acestuia și preservarea încrederii reciproce și a cooperării loiale dintre autoritățile judiciare implicate.

Prin urmare, răspunsul care s-ar impune ar fi în sensul că, având însă în vedere autoritatea de lucru judecat a soluției inițiale de refuz și riscul afectării drepturilor fundamentale ale persoanei solicitate, în opinia instanței emitente de trimitere, reiterarea cererii de predare în baza mandatului precedent sau emiteria unui nou mandat european de arestare nu s-ar putea dispune decât atunci când soluția de refuz a executării este contrară unei jurisprudențe clare și previzibile a Curții de Justiție, apreciată ca atare de către însăși instanța emitentă sau atunci când este sesizată Curtea de Justiție cu privire la interpretarea normelor de drept a Uniunii pe care s-a bazat refuzul instanței de executare – în mod alternativ și ca urmare a aprecierii autorității judiciare emitente.

⁹ Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Marea Cameră, cauza C-158/21, răspunsul la a patra întrebare preliminară.

¹⁰ Hotărârea din 14 septembrie 2023, (Camera a șasea), cauza C-71/21, răspunsul la a doua întrebare preliminară.

Cu privire la a cincea întrebare

5. Principiul recunoașterii reciproce, prevăzut de articolul 1 alineatul 2 din Decizia-cadru 2002/584, precum și principiile încrederii reciproce și cooperării loiale, prevăzute în articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, coroborate cu necesitatea de a asigura o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor persoanelor implicate în procedură, toate prin raportare și la articolele 15 și 19 din Decizia-cadru 2002/584, permit autorităților judiciare din statul membru emitent (instanța emitentă printr-un reprezentant direct sau, la invitația acesteia din urmă, de către alte organe judiciare precum un magistrat de legătură, membrul național Eurojust sau procurorul din statul membru emitent) să participe în mod direct, prin formularea de cereri, propuneri de probe și în dezbaterile judiciare, în cadrul procedurilor judiciare de executare a mandatului european de arestare, desfășurate de către autoritatea judiciară de executare, precum și să exercite calea de atac împotriva deciziei privind refuzul predării, în măsura și în condițiile în care este prevăzută o astfel de cale de atac în dreptul intern al statului membru de executare, în baza și cu respectarea principiului echivalenței?

Prin intermediul acestei întrebări preliminare, instanța de trimitere dorește să se stabilească dacă, în temeiul principiilor care guvernează instituția mandatului european de arestare, precum principiul recunoașterii reciproce, principiile încrederii reciproce și cooperării loiale, coroborate cu necesitatea de a asigura o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor persoanelor implicate în procedură, autoritatea judiciară emitentă are la dispoziție vreun mijloc procedural prin care să participe în mod direct la luarea deciziei definitive asupra predării persoanei solicitate de către autoritatea judiciară de executare.

În acord cu opinia instanței, achiesăm la necesitatea reglementării unui instrument care să permită participarea directă a autorității judiciare emitente.

De asemenea, în acord cu opinia instanței de trimitere apreciem că, în lipsa unei astfel de interpretări a deciziei-cadru (ca cea propusă), care să facă posibilă participarea directă a autorității judiciare emitente în procedurile din fața autorității judiciare de executare, prin care să se aducă contribuția directă și specială la soluționarea cererii de predare a persoanei solicitate, se poate aprecia că există riscul real și serios ca instituția mandatului european de arestare să nu funcționeze în situațiile juridice mai complexe, determinând impresia unei impunități a persoanelor solicitate în fața sistemului juridic al statului emitent, cu consecința frustrării autorității juridice emitente, context în care se poate deschide calea nedorită a unei reciprocități de fapt negative în cazurile de refuz a executării mandatului european de arestare.

Cu privire la a șasea întrebare

6. Articolul 17 paragraful (1) din TUE privind atribuțiile Comisiei, prin raportare la Decizia-cadru 2002/584, se pot interpreta în sensul că atribuțiile Comisiei privind promovarea interesului general al Uniunii cu luarea inițiativelor corespunzătoare în acest scop și atribuțiile privind asigurarea supravegherii aplicării dreptului Uniunii, pot fi exercitate în materia mandatului european de arestare și la sesizarea autorității judiciare emitente a mandatului european de arestare, în cazul în care aceasta consideră că, prin respingerea executării mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare, se afectează în mod grav principiile încrederii reciproce și cooperării loiale, în vederea luării de către Comisie a măsurilor pe care aceasta din urmă le apreciază ca fiind necesare potrivit acestor atribuții și în deplină independență?

Prin această întrebarea preliminară, instanța emitentă de trimitere dorește interpretarea prevederilor din materia mandatului european de arestare, prin raportare la dreptul comun instituțional al Uniunii, sub aspectul controlului modalității de executare a mandatului european de arestare.

Considerăm că, pe lângă un control statistic sau de politică legislativă, un control complementar și punctual al Comisiei ar fi în acord cu obiectivele cooperării judiciare în materie

penală și în limitele competenței ei de supraveghere a aplicării dreptului Uniunii și de promovare a interesului general al Uniunii, cu luarea măsurilor corespunzătoare.

Existența unui control cu privire la modalitatea de executare a mandatului de arestare, la sesizarea autorității judiciare emitente, poate să sporească încrederea reciprocă și loialitatea cooperării dintre autoritățile judiciare implicate.

Cu privire la a șaptea întrebare

7. Articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, coroborat cu articolul 4 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene cu privire la interzicerea unor tratamente inumane sau degradante, trebuie interpretate în sensul că, în analiza condițiilor de detenție din statul membru emitent, pe de o parte, autoritatea judiciară de executare nu poate refuza executarea mandatului european de arestare în baza unor informații care nu au fost aduse la cunoștința autorității judiciare emitente și față de care aceasta nu a avut ocazia să ofere informații suplimentare în sensul articolului 15 alineatul (2) și (3) din Decizia-cadru, iar pe de altă parte, autoritatea judiciară de executare nu poate aplica un standard mai ridicat decât cel prevăzut de Cartă și fără cerințe de detenție precum stabilirea unui „plan exact de executare a pedepsei”, „criterii precise pentru stabilirea unui anumit regim de executare” și garanții împotriva discriminării datorate unei „poziții deosebit de unice și delicate”?

Prin hotărârea pronunțată în C-404/15, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că „în prezența unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător care dovedesc existența unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane ori chiar anumite centre de detenție în ceea ce privește condițiile de detenție în statul membru emitent, autoritatea judiciară de executare trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă există motive serioase și temeinice de a crede că persoana vizată de un mandat european de arestare emis în scopul efectuării urmăririi penale sau al executării unei pedepse privative de libertate se va confrunta, ca urmare a condițiilor detenției sale în statul membru respectiv, cu un risc real de a fi supusă unui tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în cazul predării sale statului membru menționat.

În acest scop, ea trebuie să solicite furnizarea unor informații suplimentare autorității judiciare emitente, care, după ce a solicitat, la nevoie, asistența autorității centrale sau a uneia dintre autoritățile centrale ale statului membru emitent, în sensul articolului 7 din decizia-cadru, trebuie să comunice aceste informații în termenul stabilit într-o astfel de cerere. Autoritatea judiciară de executare trebuie să își amâne decizia privind predarea persoanei în cauză până la obținerea informațiilor suplimentare care îi permit să înlăture existența unui asemenea risc. În cazul în care existența acestui risc nu poate fi înlăturată într-un termen rezonabil, autoritatea respectivă trebuie să decidă dacă este necesar să pună capăt procedurii de predare.”¹¹

Referitor la existența măsurilor generale destinate verificării controlului condițiilor de detenție din statul membru emitent, existente în legislația națională, în Hotărârea Curții din 15 octombrie 2019 (Marea Cameră), Cauza C-128/18, s-a apreciat că acestea pot fi luate în considerare la aprecierea globală a condițiilor în care urmează să fie deținută o persoană ce face obiectul unui mandat european de arestare (paragrafele 80,81).

Or, precizările pe care le-a făcut Administrația Națională a Penitenciarelor din România satisfăceau, în opinia noastră, cerințele minime care decurg din articolul 3 din Convenție, astfel cum est interpretat de CEDO (paragraful 76 din Hotărârea menționată anterior).

Totodată, ar trebui reiterată necesitatea ca statul membru de executare să solicite, în temeiul art. 15 alin. (2) din Decizia-cadru 2002/584 furnizarea urgentă a oricărei informații

¹¹ Hotărârea din 5 aprilie 2016, Marea Cameră, Cauza C-404/15 și C-659/15 PPU, Aranyosi și Căldăraru.

suplimentare necesare în ceea ce privește condițiile în care urmează să fie deținută în mod concret persoana în cauză în respectivul stat membru.¹²

În aceste condiții, în acord cu opinia instanței emitente, în lipsa precizării unor norme precise și clare în baza cărora instanța de executare solicită și concluzionează cu privire la respectarea condițiilor de detenție în statul emitent, instanța de executare devine liberă să aprecieze în mod discreționar asupra lămuririlor astfel cerute și aplicate în cauză.

Evident, într-o asemenea situație autoritatea judiciară de executare nu poate aplica un standard mai ridicat decât cel prevăzut de cartă și fără precizarea cu exactitate a normele la care se raportează, în mod particular cu privire la chestiunile acum antamate, fără să submineze încrederea și recunoașterea reciprocă precum și cooperarea loială.

Față de cele expuse, solicităm admiterea sesizării Curții de Apel Brașov și dezlegarea întrebărilor preliminare în sensul expus.

Cu considerație,

PROCUROR-ȘEF DIRECȚIE,
MARIUS I. VOINEAG

¹² Hotărârea Curții, (Camera întâi), din 25 iulie 2018 (*) (i), Cauza C-220/18 PPU, paragraful 108.